אלמא בהנך דזמן נמי קאסר (טלטול)

נוטל את הכיסוי והן נופלות: אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רבא לא שנו אלא שלא יחדן להטמנה אבל יחדן להטמנה מטלטלין אותן, איתמר נמי כי אתא רבין א״ר יעקב א״ר אסי בן שאול אמר רבי לא שנו אלא שלא יחדן להטמנה אבל יחדן להטמנה מטלטלין אותן רבינא אומר בשל הפתק שנו תניא נמי הכי *גיזי צמר של הפתק אין מטלטלין אותן ואם התקינן בעל הבית להשתמש בהן מטלטלין אותן. תנא רבה בר בר חנה קמיה דרב *חריות של דקל שגדרן לעצים ונמלך עליהן לישיבה צריך לקשר רשב״ג אומר אין צריך לקשר הוא תני לה והוא אמר לה הלכה כרשב״ג, איתמר רב אמר קושר ושמואל אמר חושב *ורב אסי אמר יושב: אע״פ שלא קישר, ואע״פ שלא חישב בשלמא רב הוא דאמר כת״ק ושמואל נמי הוא דאמר כרשב״ג אלא רב אסי דאמר כמאן? הוא דאמר כי האי תנא דתניא *יוצאין בפקורין ובציפא בזמן שצבען (בשמן) וכרכן במשיחה, לא צבען (בשמן) ולא כרכן במשיחה אין יוצאין בהם, ואם יצא בהן שעה אחת מבעוד יום אע״פ שלא צבע ולא כרכן במשיחה מותר לצאת בהן אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא *הקש שעל גבי המטה לא ינענעו בידו אבל מנענעו בגופו, אבל אם היה (עליו) מאכל בהמה או שהיה עליו כר או סדין מבעוד יום מנענעו בידו ש״מ, ומאן תנא דפליג עליה דרשב״ג? רבי חנינא בן עקיבא דכי אתא רב דימי אמר זעירי: א״ר חנינא פעם אחת הלך רבי חנינא בן עקיבא למקום אחד ומצא חריות של דקל שגדרום לשום עצים ואמר להם לתלמידיו: צאו וחשבו כדי שנשב עליהן למחר" ולא ידענא אי בית המשתה הוה אי בית האבל הוה' מדקאמר "אי בית המשתה הוה אי בית האבל הוה" דוקא בית האבל או בית המשתה דטרידי אבל הכא: קשר אין, לא קשר לא. *אמר רב יהודה "מכניס אדם מלא קופתו עפר ועושה בה כל צרכו דרש מר זוטרא משמיה 'דמר זוטרא רבה' 'והוא שיחד לו קרן זוית אמרו רבנן קמיה דרב פפא כמאן כרבן שמעון בן גמליאל דאי כרבנן האמרי בעינן מעשה אמר להו רב פפא אפילו תימא רבנן עד כאן לא קאמרי רבנן דבעינן מעשה אלא מידי 'דבר עבידא ביה מעשה' אבל מידי דלא 'בר מיעבדא ביה מעשה' לא, נימא כתנאי: 'בכל 'חפין את הכלים חוץ מכלי כסף בגרתקון *הא נתר וחול מותר והתניא *נתר וחול אסור מאי לאו 'בהא קמיפלגי דמר סבר בעינן מעשה ומר סבר לא בעינן מעשה? לא, דכולי עלמא לא בעינן מעשה ולא קשיא (הא רבי יהודה הא ר' שמעון) הא *רבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור הא ר' שמעון דאמר *דבר שאין מתכוין מותר, במאי אוקימתא להא דשרי, כר״ש, אימא סיפא אבל לא יחוף בהם שערו ואי ר״ש משרא קשרי דתנן

נזיר

נוטל את הכיסוי. אלמא בהנך דזמן נמי קאסר לטלטולי אלא על ידי כיסוי: **יחדן להטמנה.** לעולם: **רבינא אומר.** לעולם כדקאמר רבא אם טמן בהן מותר לטלטל דכמאן דיחדן להכי דמו ורבא לאו אמתניתין קאי דמתניתין בגיזין של הפתק דודאי עתיד להחזירן משם ולא יחדן לכך: **הפתק.** מערכה גדולה שעורכין ומושיבין להקצותן לסחורה שקורין ט״ש בין של בגדים בין של צמר בין של חגבים ובשר מלוח: **חריות.** ענפים קשים כעץ משהוקשו שדראות של לולבין ונפלו עלין שלהן קרי להן חריות: **שגדרן.** כל (לקיטת) [קצירת] תמרים קרי גדירה: **צריך לקשר.** לקשרם יחד מבעוד יום להוכיח שלישיבה עומדים ואם לא קשרם יחד אסור לטלטלן למחר דלא הוי יחוד במחשבה: **ורב אסי אמר ישב.** עליהן מבעוד יום: **ואע״פ שלא חישב.** עליהן לישב למחר גלי דעתיה דלישיבה קיימי: **פקורין.** פשתן סרוק שנותנין על המכה: **בציפא.** צמר מנופץ הניתן על המכה: **בזמן שצבען בשמן.** גלי דעתיה דלמכה קיימי להניחן עליה בשבת דלאו לרפואה ניכהו אלא שלא ישרטו מלבושיו את מכתו והוה ליה כמלבוש דעלמא אבל לא צבען בשמן דלאו מלבוש ניכהו הוה ליה משאוי ואין יוצאין בו לר״ה: **ואם יצא בהן כו'.** הייט כרב אסי דאמר ישב אע״פ שלא קשר ולא חישב: **אף אנן נמי תנינא.** כרב אסי: **קש.** סתמיה לטינא קאי ללבנים או להסקה ומוקצה הוא ואם היה נתון על המטה ולא לשכב עליו וכא בשבת לשכב עליו והולך לנענעו ולשוטחו לשכיבה שלא יהא צבור וקשה: **לא ינענעו בידו.** שאסור לטלטלו: **אבל מנענעו בגופו.** כלאחר יד: **או שהיה עליו כר או סדין.** ששכב עליו מבעוד יום ואע״פ שלא יחדו לכך ולא חישב עליו דהייט כרב אסי: **ומאן תנא.** דלעיל דאמר צריך לקשור ופליג אדרבן שמעון: **ולא ידענא.** זעירי קאמר לה: **דטרידי.** ולא יכלו לקשור מבעוד יום והתם הוא דשרי בלא קישור אבל בעלמא לא: **מכניס מלא קופתו עפר.** לכסות בו צואה ורוק ומערה העפר בביתו לארץ ונוטלו תמיד לכל צרכיו: **והוא שייחד לו קרן זוית.** דהוי כמוכן ועומד לכך אבל נתנו באמצע ביתו למדרס רגלים הרי הוא בטל לגבי קרקעית הבית ומוקצה ואסור: **כרבן שמעון.** דשרי במחשבה בעלמא שאין מעשה מוכיח שעומד לעשות צרכיו: **דבר מעביד מעשה.** שבן מעשה הוא שיכול לעשות בו מעשה הוכחה: **לימא כתנאי.** הא דרב יהודה במידי דלאו בר מעשה: **חפין.** משפשפין את הכלים בשבת לנאותן: **חוץ מכלי כסף בגרתקון.** כמין עפר שגדל בחבית של יין וקורין לו אלו״ם והוא עיקר תקון כלי כסף וגורר אותו, שהכסף רך והוא ממחק שהוא אב מלאכה: **אבל נתר וחול מותר.** דלא גריר ליה לכסף: **מאי לאו.** הא דתניא אסור לאו משום דגריר ליה אלא משום מוקצה קאסר ליה ותנא דשרי כגון שהכניס מלא קופתו לכך ועירה על גבי קרקע ומאן דאסר קסבר בעינן מעשה וזה לא יכול: **לא דכולי עלמא.** במידי דלאו בר מעשה לא בעינן מעשה דאית להו הא דרב יהודה וטעמא מאן דאסר דזימנין דגריר ואף על גב דלא מיכוין לגרור אסור כרבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור ומאן דשרי כר״ש, ומיהו גרתקון אסור דודאי גריר ומודה ר״ש בפסיק רישיה ולא ימות: **לא יחוף בהן.** בנתר וחול שערו בשבת מפני שמשירו:

נזיר

אלא אי איתמר כו'. אין גירסא זו נכונה דלכאורה משמע שלרבא עצמו היה מקשה ועפי הוי ניחא אי הוה גרס אלא אמר רבא אבל לפי זה הוה צריך לומר דרבינא לפלוגי אתא:

רבינא אומר בשל הפתק שנו. ומילתא דרבא כדקאמר מעיקרא ובשאינה של הפתק ותימה דרבא קאמר לא שנו משמע דאמתניתין קאי והא מתניתין מיירי בשל הפתק וי״ל דרישא מיירי בכל גיזי צמר בין של הפתק בין שאינם של הפתק דאין מטלטלים אותן וקאמר רבא לא שנו בהנהו שאינה של הפתק אלא שלא טמן בהן אבל טמן בהן מטלטלים אותן והא דקתני סיפא כיצד הוא עושה כו' בשל הפתק קאמר ואע״פ שטמן בהן אין מטלטלין כיון שלא הזמינן:

ורב אסי אמר ישב אע״פ שלא קשר ושלא חישב. רביט שמשון הזקן פסק כרב אסי מדקאמר בסמוך רב אשי שהוא בתרא הא מתני' נמי דיקא ור״ת פוסק כרב מכח קושיא כמו שמפורש בפרק כל הכלים (לקמן דף קכו: בד״ה ר״י אומר ושם):

בפקורין ובציפא. פר״ח ציפה שיש בה שער ועותנין אותה בראש הקרח, ונראה שהוא שער ראשו: **אבל** לא צבען בשמן אין יוצאין בהן. לאו דוקא אין יוצאין דאפילו לטלטלם אסור לפי שאינם מוכנים אלא נקט אין יוצאין אגב רישא ובסמוך נמי דקאמר אבל יצא בהן שעה אחת מבעוד יום לאו דוקא יצא דהוא הדין ישב בהן בביתו:

ואם יצא בהן שעה אחת כו'. אע״פ *שלא צבע ולא חישב הייט כרב אסי דאמר ישב אע״פ שלא חישב ולא קישר קשה לר״י רישא דקתני יוצאין בהן בזמן שצבען מאי אריא צבען אפילו חישב נמי דהא כיון דמתיר יצא אע״פ שלא צבע ולא חישב כל שכן חישב ולא צבע דלכאורה ישיבה גריעא ממחשבה וכן נמי יציאה ותירץ דהאי דקאמר צבען לא ללאת בהן בשבת אלא כדי ללאת בהן מבעוד יום ואחר כך נמלך ואפ״ה יכול ללאת בהן בשבת:

ולא ידענא אי בית האבל הוה. פי' אי משום בית האבל התיר אי משום בית המשתה:

רבי

שלא צבען ולא כרכן במשיחה והיינו כרב אסי כנ״ל

עין משפט נר מצוה

יט א (מיי' פכ״ה מהל' שבת) סמג לאוין סה טוש״ע או״ח סימן רנט סעיף א:

כ ב ג מיי' פכ״ה מהל' שבת הלכה כא טור שו״ע או״ח סימן שח סעיף כ:

כא ד מיי' פי״ט מהל' שבת הלכה טז טור שו״ע שם סעיף כד [וסי' שא סעיף כ]:

כב ה ו מיי' פכ״ה מהל' שבת הלכה כב סמג שם טוש״ע שם סעיף לח וסימן תלא סעיף יז:

כג ז מיי' פכ״ג מהלכות שבת הלכה ז סמג שם טוש״ע או״ח סימן שכג סעיף ט·

נושא

איך מתירין חריות של דקל בטלטול וכגון להשתמש ב

בשבת לישיבה. בגמ' מופיעות ג' דעות:

1- קושרם מבעוד יום

2- חושב עליהם

3- יושב עליהם מבעוד יום (אפילו

לחשוב עליהם, עצם השימוש בהם

מבעוד יום נחשב הכנה)

רבינו חננאל

כרבא דאמר לא שנו אלא שלא יחדן להטמנה אבל יחדן להטמנה מטלטלין אותן דהא ר' נמי תני כוותיה · ורבינא דהוא בתראה אוקמה למשנתנו בשל הפתק *) . פי' הפתק לשון יוני הוא · כגון אוצר המוטל לסחורה· כדתנן בע״ז (ל״ט:) החגבים הבאים מן הסלילה אסורין ומן ההפתק מותרין ותני' (שם מ:) חגבין והקפלוטאות הבאים מן ההפתק ומן האוצר ומן הספינה מותרין · כדתנינן גיזי צמר של הפתק אין מטלטלין אותן אם התקינן בעל הבית להשתמש בהן מותר : **חריות** של דקל שגדרן לעצים ונמלך עליהן לישיבה · אוקימנא ר' חנינא בן עקיבא אומר צריך לקשר. ר' שמעון בן גמליאל אומר אין צריך לקשר · אמר רבה בר בר חנה הלכתא כרשב״ג ואע״ג דאמר רב יקשור הא אמר שמואל יחשוב כרבה בר בר חנה · ודר' אסי נמי דאמר כי האי תנא דתני יוצאין בפיקריון ובציפא כו' פי' פאה נכרית והוא שיער שעושה בקפה והקרח נותנן בראשו ונראה כי אותו שיער שבקפה שיער ראשו הוא ואם יצא בהן שעה אחת מבעוד יום דיו והא דאמר רב אסי עדיפא מדשמואל · ונמצא רב לגבייהו יחיד ויחיד ורבים הלכה כרבים : הא דאמר רב יהודה מכניס אדם מלא קופתו עפר כבר פרשתי' בפס' י״ם ולא (אכרע בהא מילתא) [בר מיעברא

*) עיין ערוך ערך הפתק ·

נושא

הכנה לעפר שיהא מותר בשבת

נושא

באיזה חומרים מותר לשפשף כלי כסף

מבנה

שלבים

סתירה בין

מקורות ב

שימוש בח

לניקוי כלי כסף

[תוספתא פ״ד]

לקמן קכה: קכו:

[עי' תוס' לקמן קכה: סד״ה ולזרו]

[תוספתא פ״ו]

רב״ל מ״ז ע״ש

לקמן קמא.

ביצה ח.

כ״ה אבל

[תוספתא ביצה פ״ד]

[לעיל מא:]

[שם וש״נ]